

nih prizadevanjih!), zato Vam na tem mestu na srce polagam — svojo sodbo in svoj nasvet:

Mladinski list Vašega delokroga in obsega je treba — kakor punčico svojega očesa zvesto čuvati! On, ki ima dostop do dece slehrne gorske vasice, jim dotaka gorko srčno kri naravnost iz središča naše kulture. Po njem se najlaže privzga mlada deca na neki okus (— kar že sami dobro veste)! Ta okus pa naj bo zdrav! Če naj bo vzgoja smotrna in urejena, ji je predpogoj razvidnost, resničnost, nepristranost!

Ze ste se morda vsaj deloma trudili, da bi bil Vaš list tozadevno vzgojen. Toda — to se Vam še ni posrečilo! Zakaj? Ker si niste pomagali znati, vedeti?! Glejte — uspeha pa le ni bilo! Namesto trdnega povezanega, preglednega trupa ste dosegli — torzo, brez nog in glave, — pa še tega ne, kaos ste povzročili. Kaj je ostalo? Glejte:

— Od vsega napora je ostalo — nekaj razmetanih lis. Te lise so: par umetnikov (kdo si bo drugače mislil, če ne uredništvo najbližjih!) Morda celo manj poklicanih! Morda? Ali je to vzgojni namen Vašega lista?

Nel!
Tedaj začnite! Poiščite koga, starejšega gospoda (ustaljenega, uglednega esteta — umetnostnega zgodovinarja)! Ta Vam bo, morda s pomočjo na novo urejene »Narodne galerije slovenske umetnosti ter njene pre-

imenitne zbirke »Antičnih gipsastih odlivkov« ob kratkem in nazorno razjasnil našo umetnost od najstarejše do najmlajše (ali vsaj staro moderno do novo moderne). Obenem z zgodovinsko stvarnimi, osebnimi podatki, o umetnikih samoukih in strokovno naobraženih. Tudi pri tem je zlasti še za mladino potrebna pojasnitev. Kajti: mnogo bi radi, pa jim bo onemogočen strokovni pouk (oblikujoča umetnost ima za to šole, ki jih literatura nima), imajo pa ta talent in bodo dobili veselje do udejstvovanja, ko bodo videli, da se že s samim talentom tudi le nekaj doseže.

To zadnje je sicer že detajlnega pomena, ali za dokazilo vzgojne dalekosežnosti, za Vaš list zelo ilustrativno!

Dalje bo po pregledni, razumljivi urejenosti tega dela Vašega lista, podeželskemu učitelstvu v šoli s pridom služilo v vzgojne svrhe mladine, pa tudi odraslim po kmetijskih hišah, ko jim bo prihajalo v roke.

Ta pregled naj zavzame vse tovrstni tekstni in ilustrativni del (za ta čas naj se ilustriranje literature opusti) za par let.

Ako pa je vse to neizvedljivo, pa vsaj v spremljajočem tekstu opustite način literarnih bombastičnega reklamiranja posameznih umetnikov ter naj bodo tekst le: zgolj resnični podatki, spremljani z ilustracijami.

Računam na Vašo uvidevnost in dobro voljo, pa Vas najprijazneje pozdravljam!

Splošne vesti

UVODNI IN METODIČNI TEČAJ ZA UČITELJE KMETSKO-NADALJEVALNIH ŠOL DRAVSKE BANOVINE.

Banska uprava dravske banovine priredi za učitelje kmetško-nadaljevalnih šol dravske banovine uvodni in metodični tečaj, ki se bo vršil od 2. do 12. avgusta 1933., in sicer na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

Tečaj ima namen razgrniti ves problem kmetškega vprašanja, udeležence uvesti v miselnost in delo kmetškega človeka, v način obhajanja s kmetiskim ljudstvom, v organizacijo kmetško - nadaljevalnega šolstva, ter metodično obdelati vso snov za imenovane šole.

V tečaj se bodo v prvi vrsti sprejemali oni učitelji, ki so že poučevali na kmetško-nadaljevalnih šolah, pa še nimajo uvodnega tečaja, nadalje učitelji, ki imajo resen namen že v šolskem letu 1933./34. pričeti s poukom na kmetško-nadaljevalni šoli in ki so službovali najmanj pet let na podeželskih šolah.

Prošnje, kolkovane s kolkom za 5 Din in opremljene s službeno razpredelnico, je potom šolskega upravitelja vpsolati vsaj do 9. julija 1933. neposredno kmetijskemu oddelku banske uprave v Ljubljani.

K popolni oskrbi na imenovanem zavodu prispeva vsak udeleženec 90 Din za ves tečaj, ostale stroške bo krila banska uprava.

V smislu § 6., 1. pravilnika mora imeti vsak voditelj uvodni in metodični tečaj.

STROKOVNI GOSPODINJSKI TEČAJ ZA UČITELJICE GOSPODINJSKO - NAD.

ŠOL se bo vršil na kmetijsko - gospodinjski šoli v St. Juriju ob juž. žel., — kakor smo že v zadnji številki poročali, od 24. julija do 19. avgusta 1933. V tečaju bodo poleg kuhanja in gospodinjstva obsežne praktične vaje iz raznih panog kmetijstva, ki jih mora poznati ne-le voditeljica gospod.-nadalj. šole, ampak sploh vsaka učiteljica na deželi. Prispevek vsake udeleženke znaša 400 Din za ves tečaj, vse druge izdatke bo krila banska uprava. — Prošnje za sprejem v tečaj morajo biti do 2. julija na kmet. oddelku banske uprave.

— **Zadružno gospodarski tečaj.** Sprejeti udeležence naj se zglašijo v ponedeljek 3. jul. t. l. ob 8. uri zjutraj na trgovsko-gremialni

šoli v Trgovskem domu na Gregorčičevi ulici v Ljubljani. Sprejete je sekcija posebe obvestila.

— **Tečaj za deška ročna dela** priredi konec avgusta v Novem mestu tov. Zukovec Franc. Tečaj bo trajal 1 teden in bo obsegal pletarstvo, kartonažo, razna dela iz lesa in drugo. Tečaj je brezplačen, vsak udeleženec prispeva samo efektivni strošek za material. Vsi tovariši-ce, ki se žele udeležiti tečaja, naj čim prej javijo udeležbo tov. Zukovecu Francu, Novo mesto, Breg. Tečaj se prične 22. avgusta. Vsak udeleženec naj prinese s seboj škarje, kladivo in kleščice.

— **»Učiteljski tovariš«** bo izhajal ob počitnicah po sklepu banovinske skupščine štirinajstrednjo. Prihodnja številka izide v četrtek dne 13. julija t. l.

— **Klub učiteljev pristašev J. r. k. d. v Beogradu.** Dne 20. junija se je vršila konferenca učiteljev pristašev J. r. k. d. iz Beograda, Zemuna in Pančeva. Sklenili so osnovati klub učiteljev pristašev Jugoslovenske, radikalne, kmetске demokracije (J. r. k. d.). Ob tej priliki je bil soglasno izvoljen začasni klubov J. r. k. d. s centralo v Beogradu ter sednik: Damjan Rašić, podpredsednik: Mihič Majstorović, tajnik: Borivoj Josimović in blagajnik: Radivoj Gajić. — Odbor ima naloge izdelati pravila za organizacijo učiteljskih klubov J. r. s. d. s centralo v Beogradu ter posamezniki klubi po banovinskih mestih in sedežih srezov. Ravno tako ima ta začasni odbor naloge razposlati apel na vse učitelje, pristaše J. r. k. d., da začnejo z organizacijo klubov.

Opomba: V zadevi ustanovitve gornjega kluba se je obrnila sekcija na predsednika J. U. U. v Beogradu za pojasnila. V eni prihodnjih številkih prinese »Učiteljski tovariš« načelno stališče o tem vprašanju.

— **Litijsko sresko društvo JUU.** Pred odhodom na počitnice prosi odbor vse tovariše (-ice), naj uredijo svoje zaostanke na članarini. Društveni zbor je naročil odboru, da do 1. julija neizplačane zneske izterjamo sodnijsko, proti članom-zaostankarjem pa postopamo po pravilih. Toliko v vednost, da ne bo nepotrebnih zamer. Prihranite sebi in nam pota in nepotrebno delo. — Odbor.

Po pevskih točkah so predvajali malčki dve kratki igrici o materi in njeni ljubezni tako ljubko, da so izzvali in doživeli višek priznanja in pohvale. Gdč. Azmanova je v krasnem govoru poveljevala mater, g. kralj. konzul pa je izpregovoril tako posrečene besede, da je marsikomu trepetala solza v očesu. S svojo dušo je ob govoru gledal daleč — daleč v pravo materino srce.

Isto toplino je izzvalo tudi krasno predavanje g. kaplana Oberžana s skioptičnimi slikami, zaključil pa je to izredno lepo uspelo prireditev tukajšnji g. pastor Hessen, poveljujoč mater, materinski jezik in domovino.

Prireditve je uspela sijajno in je bila obenem nekaka reprodukcija mojega delovanja, s katero sem našel pot do staršev in si prisvojil srca malčkov.

Sodelovalo je okoli 70 otrok v starosti od 4 do 12 let.

Zdaj vežbam že šesti mesec 6 šolarjev na violino in upam, da bom prihodnje leto na uspehu še bogatejši, če računam, da sem bil letos začetnik v tujini in da imajo ljudje čim dalje večje zaupanje v me.

Dragi Svače! Pred dobrim pol letom si začel orati ledino na prosvetnem polju med našimi zapuščenimi brati v tujini. Kakor vidimo, zelo uspešno, čeravno s trudom in napotom, — znano mi je, da tudi mnogokrat s samozatajevanjem! Tvojih uspehov se veselimo vsi! Tvoji tovariši in obenem kličemo: Svače! Naprej, naprej do novih zmag in uspehov, ki bodo Tebi v zadoščenje, jugoslovenskemu učitelstvu v ponos, narodu in domovini pa v čast in korist. Zdravo!

V. Gregorič.

— **GLAVNA SKUPŠČINA JUU.** Rediteljski odsek ima svojo sejo dne 3. julija 1933 ob 15. uri. Prosimo sigurne udeležbe!

— **»Misli ob koncu šol. leta«.** Opazil sem, da se dopisnik naslovnega članka v »Jutru« med drugim zavzema tudi za to, da bi oblast prepovedala študij onim dijakom, ki se vozarijo v šole. Nehote sem se vprašal, je li morda prav, da sme študirati samo oni, ki stanuje v mestu, ki biva ali pri svojih starših, oz. ki stanuje pri drugih? Pomislimo vendar, koliko nadarjenih sinov je doma po deželi, ki imajo samo to nesrečo, da so njihovi starši revni. Oni bi tudi radi študirali in to njihovo željo podpira učiteljstvo, toda, žalibog, denarno vprašanje dela zapreko. In če tak deček biva v bližini železnice, kaj je bolj umestnega, kakor da ga oče pošilja po železnici v šolo, želeč tako sinu pomagati. Res, pretrpeti mora marsikaj, toda lahko bi takim prišli na pomoč s tem, da bi jim v zimskem času nudili vsaj skodelico toplega mleka. Morda bi to opravila kaka socialna ustanova? Napačno je, da povečini morejo študirati le oni, katerih starši so premožni. Taka slaba zadeva je tudi šolnina. Prijetilo se je meni, da sem moral plačati nekaj stotakov taks in šolnine za svojo hčerko, ki je delala izpit čez nekaj razredov gimnazije. To mi je povzročilo nebroj skrbi, kje dobiti denar in skoraj bi bil primoran pustiti hčerko doma. Tega seveda nisem storil, kajti razen študiranja ji ne morem ničesar nuditi. Treba bi bilo pravilno urediti plačevanje šolnine in taks ter poiskati druge vire dohodkov. V naše srednje šole bi prišlo res več zelo dobrega materiala, duševno in drugače dobrega, ki bi bil že po svoji odgoji, ob raznem pomanjkanju doma, sposoben resno lotiti se študija na srednji šoli. Moti se oni, ki meni, da je s tako zvanimi sprejemnimi izpiti dovolj oviran dostop duševno manj nadarjenemu materialu. Ravno nasprotno je res! Poznam primere, ko premožni starši najamejo sinčku že v osnovni šoli inštruktorja za namenom, da bi bil sposoben za vstop v srednjo šolo. In tak učenec ni brez inštruktorja tudi v srednji šoli. Dospe do osme in inštruktor mu pomore čez valove višjega tečajnega izpita! Doma pa je ostal njegov součenec iz osnovne šole, vseskozi nadarjen dečko, ki je že v svoji nežni mladosti marsikaj prestal. Pomanjkanje je bilo njegovo spremstvo in ta dečko bi jeklenih živcev in trdne volje prestopil prag učenosti v mestu. — Herman Kmet.

Do 10. julija

sprejema Učiteljski dom v Mariboru prijave gojencev za bodoče šolsko leto iz vrst učiteljstva in njegovega sorodstva.

P o t e m o d d a
p r o s t a m e s t a
d r u g i m r e f l e k t a n t o m .

Za gojence Učiteljskega doma ni rajoniranja in je torej lahko vsak sprejet v srednješolske zavode v Mariboru.

Pišite po prospekte:

Penzionat Učiteljskega doma v Mariboru, Kosarjeva ulica 41

Zglasite se v počitnicah v domu, kjer dobite lahko vso oskrbo za krajši ali daljši čas!

Vodnik po zbirkah narodnega muzeja

v Ljubljani. Prirodopisni del. Ljubljana 1933. Izd. in založil narodni muzej. 219 str. 108 slik. Cena Din 20.—.

»Vodniku« po kulturno-zgodovinskem oddelku nar. muzeja, ki je izšel predlanskem in o katerem smo v »Učit. tov.« že obširno poročali, je sledil letos prirodopisni del. Ze od ustanovitve ljubljanskega muzeja je bila njegova naloga, zbirati in hraniti predvsem gradivo iz nekdane Kranjske, oziroma po možnosti — zlasti po vojni — iz vse Slovenije. Gradivo iz tujih krajev je sicer tudi dobrodošlo in zaželeno, a ne more tvoriti jedra muzejskih zbirk. Jedro vseh zbirk ljubljanskega muzeja tvorijo oni predmeti, ki nudijo sliko naše zemlje od kamenite podlage do rastlinstva in živalstva, do človeka in izdelkov človeških rok.

Prirodopisne zbirke narodnega muzeja nam nudijo več ali manj popolno sliko prirodnin slovenske zemlje. Zbirke niso namenjene samo strokovnjaku in nimajo samo znanstvenega pomena. Prirodne dajo gospodarskemu življenju smeri in cilje, to so temelji, na katerih slonijo naše pridobitne možnosti, naša gospodarska moč in po prirodnih moramo končno usmeriti našo gospodarsko politiko. To je narodno-gospodarski pomen prirodopisnih zbirk in ob enem narodno-gospodarski pomen novega »Vodnika«.

Pri muzejskih zbirkah ne moremo zahtevati popolnosti, še marsikateri predmeti manjkajo, izpopolnitev je delo več generacij

— **Maturantije iz l. 1913.** učiteljska šol. sester v Mariboru! Snidemo se v četrtek, dne 6. julija okrog poldneva pri »Orlu«. Na veselo svidenje. — Ant. Vaupot, Slovenjgradec.

— **Predpisi o zdravniškem pregledu za vpis v osnovno šolo ter o postopanju z defektno deco,** ki so potrebni šolskim upraviteljem, se dobe v založbi Učiteljske tiskarne v Ljubljani in v podružnici v Mariboru. Cena nevezani 34 Din, v platno vezani izdaji 42 dinarjev.

— **»Spisek otrok«, ki ga morajo voditi upraviteljstva osnovnih šol po §§ 15. in 58. zak. o nar. šolah.** Navodila za »Spisek« glede postopanja z defektno deco se dobe v »Predpisih o postopanju z defektno deco« v založbi Učiteljske tiskarne v Ljubljani in pri podružnici v Mariboru. Cena nevezanemu izvodu 34 Din, v platno vezanemu 42 Din.

— **Iz zdravstvenih ozirov** želim menjati svojo službo s tovarišem ali tovarišico v Celju. Prijazne ponudbe na moj naslov: Marta Jurkova, učiteljica na Dnevnem zavetišču v Celju.

— **SOLAM VSEH VRST!** Šolskim vodstvom in ravnateljstvom, ki so naročila kratko statistiko za začetek šolskega leta (obrazec II A/33, III A/33, IV A/33), vljudo sporočamo, da ti obrazci še niso dotiskani. Razposlali jih bomo naročnikom, čim prejmemo tiskovine iz Beograda, predvidoma proti koncu julija t. l. — Banovinska založba šolskih knjig in učil v Ljubljani.

— **VSEM NAROČNIKOM »ORAVEV«.** Zadnje številke »Oravev« letošnjega letnika, ki naj bi izšle v enem zvezku, so se vsled nekaterih člankov tako zakasnila, da jih ne bo mogoče izdati pred jesenjo. Temu pa so se pridružile še druge ovire, ki jih vkljub najboljši volji uprave in uredništva ni bilo mogoče preiti. Poleg nadaljevanj bodo objavljene v omenjenih številkah zanimive razprave. Vse cenjene naročnike najvljudneje prosimo tozadevnega oproščenja, obenem pa prosimo vse one, ki še niso poravnali naročnine, da to store čim prej, vsaj za pol leta. — Uredništvo »Oravev«.

— **Popravek:** V 9-10 št. »Prosvete« se mora glasiiti v članku »Dveletne skušnje s šolskim radiem v dravski banovini«: Na 130. strani beseda: godi mesto zgodi. — V zadnjem stavku iste kolone je v predzadnji vrsti vstaviti za besedo poučiti — kako se napravi primitivni radio-aparat. — Na strani 151. je v drugi koloni v 41. vrsti dostaviti za besedo predavanje — se je razposlalo po 5000 prilog za vse 8 predavanj. Higienški zavod je pomotno pisan z malo začetnico.

— **Diplomski učiteljski izpiti na državni učiteljski šoli v Ljubljani.** Diplomski učiteljski izpiti so se začeli 2. junija ter so trajali, izvzemi nedelje in praznike, do 26. junija t. l. K izpitu se je prijavilo 36 kandidatov in 81 kandidatka, ki so letos dovršili V. razred na zavodu ter 4 kandidatke, ki so polagale diplomski izpit drugič. 1 kontraktualni učitelj ter 4 kontraktualne učiteljice. Učiteljski diplomski izpit so položili in postali usposobljeni za učiteljski poklic na narodnih šolah sledeči pripravniki: Beljan Marija, Cermelj Lidvina, Erbežnik Frančiška, Ferjan Milena, Gaber Breda, Gajser Bogovojka, Germek Nada, Goričar Draga, Gruden Marija, Hafner Marija, Jeras Frančiška, Juršič Hedvika, Kavčič Ivana, Klemenčič Bogdana, Križman Ana, Leskovic Ana, Lovše Majda, Makuc Bogdana, Malec Albina, Možina Bogomila, Ozvald Dragica, Pintar Rozalija, Playšak Vera, Robida Marija, Rozman Angela, Senekovič Andreja, Slapar Vera, Semrov Ana, Steblaj Majda, Trupej Angela, Učakar Hedvika, Ukmar Silva, Zadel Leopoldina, Bartol Ivana, Bauer Marija, Gajšek Ema, Gerželj Jožefa, Hrovat Hermina, Ivanec Ana, Jamnik Ivana, Jerina Marija, Jurko Zlatka, Kariž Olga, Kink Frančiška, Klemenčič Avrelja, Komar Marija, Lampret Zorana, Levstik Vida, Marin Alojzija, Metelko Olga, Mitterhammer

in možna samo s sodelovanjem vsega prebivalstva. Zrel in kulturn narod bo znal sam čuvati zanimivosti svoje dežele in se bo zavedal, da spadajo prirodne ali zgodovinske znamenitosti v javne zbirke. To je kulturno-vzgojni pomen »Vodnika«, ki naj bo našemu narodu glasen opomin, naj čuva vse znamenitosti, naj jih zbira in naj jih da v varstvo javnim zbirkam.

Kar smo povedali predlanskem o kulturno-zgodovinskem delu »Vodnika«, smemo ponoviti tudi zdaj o prirodopisnem delu. »Vodnik« ni katalog, ki našteva razstavljene zbirke po številkah ali omarah. To je voditelj, ki tolmači obiskovalcu vse važnejše predmete prirodopisnih zbirk in opozarja na njih znanstveni in praktični pomen. Zbirke v muzeju so prilagode »Vodniku« tako, da je pri posameznih primerkih in skupinah na posebnem lističu navedena stran »Vodnika«, kjer najdejo obiskovalci vse potrebne podatke in tolmačenje. Smotrna ureditev je obenem dvignila uporabljivost »Vodnika«, rabi ga lahko znanstvenik, ki mu je snov znana, s pridom ga bo rabil tudi povprečno izobraženi ljubitelj prirode, ki bo ob »Vodniku« in zbirkah svoje znanje poglobil. Neobhodno potreben pa je »Vodnik« vsem obiskovalcem muzeja.

Ze nekoč smo želeli, naj bi naše učiteljstvo bolj pogosto kakor do zdaj, obiskovalo s svojimi učenci naš muzej. Velika ovira je bilo to, da nismo imeli »Vodnika« in so bile radi tega marsikateri zbirke obiskovalcem samo »nemi« predmeti. Te ovire ni več! »Vodnik« je omogočil vsakemu učitelju, da se že doma pripravi na obisk muzeja, da si sam razširi znanje o naši ožji domovini in da pripravi svojim učencem v muzeju par ur najčistejšega veselja in jim širi duševno ob-

Prvi materinski dan v tujini

Barjanski tovariš Stoviček Svatopluk, ki ga je poslala naša vlada meseca oktobra l. l. v Eysden v belgijskem Limburgu, da tam poučuje v izseljeniških kolonijah jugoslovensko deco v materinem jeziku, mi piše med drugim o prireditvi, ki je bila gotovo prva te vrste na tujih tleh, nastopno:

»Dne 11. junija t. l. sem priredil tu v Eysdenu »materinski dan«. Prisotni so bili: naš kraljevi konzul iz Hüticha s svojo soprogo g. Vladimir Vukmirovič, izselj. delegat iz Brüssla g. Mirko Kranjc, gosp. kaplan Drago Oberžan in gdč. učiteljica Marija Azmanova iz Holandije ter domači pastor gosp. Hubert Hessen.

V šarbonski dvorani se je zbralo vse polno naših ljudi iz vsega belgijskega Limburga, ki so se veselili izvajanja njihovih malčkov.

Posamezne cenjene goste so šolarji pozdravili s primernimi nagovori in jim poklonili krasne šopke cvetic.

Nato so otroci deklamirali o materi. Po deklamacijah so našli — oziroma moji — malčki zapeli dvajset izbranih narodnih pesmi, dvoglasnih in troglasnih, s tako otroško prisrčnostjo, da jim je bil za krasno izvajanje nagrada grómek, neposipen aplavz. Vsestransko priznavanje je bilo še meni ljubo (saj sem si na tistem mislil — zadovoljen sem; trud je bil velik, a s tem bogato poplačan).